

03. 02. 2025

OTÁZKA TÝDNE

Co přesně znamená plicní screening? A mohu se nechat vyšetřit jako bývalý kuřák?

ODPOVĚĎ

Screening karcinomu plic je preventivní vyšetření, které slouží k odhalení rakoviny plic v rané fázi onemocnění. Vyšetření prostřednictvím nízkodávkového CT (počítačová tomografie) je pro pacienta nenáročné a je považováno za nejúčinnější. **Indikovat pacienta k vyšetření CT skenování s nízkou dávkou záření může všeobecný praktický lékař nebo také přímo specialista – ambulantní pneumolog.** Populační pilotní program časného zachytu karcinomu plic byl spuštěn 1. 1. 2022.

Rakovina plic může být dlouhou dobu asymptomatická, tzn. pacienti nemusí léta pociťovat žádné projevy onemocnění a zdravotní obtíže. V případě, že je onemocnění diagnostikováno až na základě klinických příznaků, bývá zpravidla již v pozdním stádiu a účinnost léčby může být omezená.

Mezi nejčastější příčiny vzniku rakoviny plic patří kouření. Pacient je v průběhu celého pilotního programu časného zachytu karcinomu plic edukován o pozitivním efektu ukončení kouření. Včasně zachycení karcinomu je klíčové – nádor je v té době ještě dobře operovatelný a bez metastáz do okolních i vzdálených tkání, čímž se zvyšuje šance na úspěšnou léčbu a vyléčení.

Kdo se může nechat vyšetřit?

Vyšetřit se mohou nechat současní i bývalý kuřáci či kuřačky ve věku od 55 do 74 let, jejichž kuřácká zátěž je minimálně 20 balíčkoroků – tzn. 20 vykouřených cigaret denně po dobu 20 let (nebo ekvivalentní počet vykouřených cigaret za delší nebo kratší období než 20 let). Účast v tomto populačním pilotním programu je dobrovolná a zdarma.

Kdo mi napíše doporučení a kde mě vyšetří?

Prvotním kontaktem by měl být registrující praktický lékař, který má pacienta v dlouhodobé a pravidelné péči. **Praktický lékař s pacientem probere jeho anamnézu, a pokud zjistí, že se jedná o rizikovou osobu, která splňuje kritéria (věk a kuřáckou historii) programu časného zachytu karcinomu plic, odešle pacienta k dalšímu vyšetření k lékaři specialistovi – pneumologovi.**

Pneumolog s pacientem absolvuje krátký pohovor, během kterého si doplní potřebné informace. Následně pacienta fyzikálně vyšetří (pohledem, pohmatem, poslechem, poklepem), vyloučí jiná závažná onemocnění, provede vyšetření plicních funkcí (např. spirometrii, pulzní oxymetrii), případně doplní vhodná diagnostická vyšetření a podpoří pacienta v zanechání kouření krátkou protikuřáckou intervencí (edukačním pohovorem).

Pneumolog odešle pacienta k LDCT (low dose = nízkodávkové CT) vyšetření na akreditované radiologické pracoviště v komplexním onkologickém centru (KOC) nebo na akreditované radiologické pracoviště, které s KOC spolupracuje. Toto specializované pracoviště musí splňovat [akreditační standardy pro centra zařazená do programu](#). LDCT skenování provádí odborný lékař – radiolog, který vyhodnotí vyšetření a podrobně popíše nález.

Výsledek vyšetření nízkodávkovým CT (LDCT)

Radiologické pracoviště předává výsledek LDCT vyšetření indikujícímu lékaři – pneumologovi nebo praktickému lékaři. Následně lékař pacientovi srozumitelně vysvětlí zjištěný nález, jeho závažnost, další léčebný postup a odpoví na pacientovi dotazy.

Negativní výsledek LDCT

Je-li výsledek negativní, znamená to, že je pacient v pořádku, nadále však zůstává v péči pneumologa a chodí na preventivní kontroly v určených intervalech (1 nebo 2 roky) podle schématu screeningového vyšetření Národního radiologického standardu. Při nálezů jiného plicního onemocnění je pacient odeslán zpět k pneumologovi ke komplexnímu vyšetření a převzetí do péče.

Neurčitý výsledek LDCT

Pokud je výsledek neurčitý, pneumolog doporučí pacienta k opakovanému LDCT dle Národního radiologického standardu a dále koordinuje péči o pacienta.

Pozitivní výsledek LDCT

V případě pozitivního nálezu došlo k záchytu onemocnění karcinomu plic. Pneumolog zajišťuje informování pacienta o dalších podrobných vyšetřeních, odešle pacienta na pneumoonkochirurgické pracoviště KOC k multidisciplinárnímu posouzení a stanovení postupu onkologické léčby.

Úhrada z veřejného zdravotního pojištění

Veškerá vyšetření, která jsou pacientovi indikována, jsou hrazena z veřejného zdravotního pojištění. Všechna vyšetření je nutné provést ve smluvních zdravotnických zařízeních (tedy u poskytovatele zdravotních služeb, který má smlouvu se zdravotní pojišťovnou pacienta).

Program časného záchytu karcinomu plic

Program časného záchytu karcinomu plic usiluje o zvýšení informovanosti lidí o rakovině plic a její přímé souvislosti s kouřením, umožňuje záchyt časných, tedy vyléčitelných stadií karcinomu plic, je spojen s programem odvykání kouření a umožňuje také časný záchyt dalších závažných onemocnění plic léčitelných dobře v časných stadiích (plicní fibróza, CHOPN – chronická obstrukční bronchopulmonální nemoc).

Související téma: [Onkologický screening](#)

Viktorie Plíková

tisková mluvčí